de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

Tweede HGK-monitor rechtbanken Gelderland en Overijssel

Vastgesteld door de Raad voor de rechtspraak
4 november 2015

Inhoudsopgave

1 Inleiding 3

2 De resultaten van de monitoring 3

2.1 Bedrijfsvoering en efficiency 4

2.1.1 Gerechtsomvang, personele samenstelling, ziekteverzuim en werkdruk 4
2.1.2 Productie versus instroom: werkvoorraadontwikkeling 6
2.1.3 Productiviteit en financieel resultaat 6

2.2 Kwaliteitsindicatoren 7

2.2.1 Promis-aandeel en MK-aandeel 7
2.2.2 Permanente educatie, mediation-gebruik, klachten en wrakingen 7
2.2.3 Doorlooptijden 8

2.3 Klantwaardering Rechtspraak 2014 10

2.4 Koers en prioriteiten rechtbanken Gelderland en Overijssel 11

2.4.1 Rechtbank Gelderland 11
2.4.2 Rechtbank Overijssel 12

3 Samenwerking met het Openbaar Ministerie 12

4 Conclusie 12

Bijlage: Verklarende woordenlijst 13

1 Inleiding

In september 2014 is de Raad voor de rechtspraak (de Raad) door de minister van Veiligheid en Justitie (VenJ) gevraagd een rapportage op te stellen over de stand van zaken in de rechtbanken Gelderland en Overijssel: de HGK-Monitor. Deze monitor is de tweede monitor: een actualisatie van de eerste monitor die op 12 november 2014 door de Raad voor de rechtspraak is vastgesteld. Aanleiding van deze rapportages is de in de Splitswet vastgelegde afspraak dat een monitoring van de arrondissementen Gelderland en Overijssel zal worden uitgevoerd[1].

Zowel de eerste als deze tweede monitor zijn opgesteld aan de hand van een set door het ministerie van VenJ aangereikte indicatoren. De indicatoren zijn door de Raad voor de rechtspraak, in afstemming met de betrokken rechtbanken, voorzien van feitelijke informatie en een korte toelichting. De monitor richt zich op de mate waarin een goede balans blijft bestaan tussen een hoog niveau van productie bij de betreffende rechtbanken enerzijds en het bewaken van de kwaliteit van rechtspraak anderzijds.

De productie en effectiviteit van de rechtbanken Gelderland en Overijssel worden in beeld gebracht via bedrijfsvoeringsinformatie afkomstig van deze gerechten voor de jaren 2013 en 2014 en door deze waar nodig nader te duiden. Ten aanzien van het in kaart brengen van de kwaliteit van rechtspraak wordt aangesloten bij de kwaliteitsindicatoren die al door de Rechtspraak worden benut om ontwikkelingen in de kwaliteit te kunnen beschrijven.

Voor de inrichting van deze monitoring is een aantal uitgangspunten gehanteerd:
1. De monitoring beperkt zich tot de informatie over de jaren 2013 en 2014.
2. Om te kunnen vaststellen hoe de rechtbanken Gelderland en Overijssel ten opzichte van andere rechtbanken functioneren worden vergelijkingen gemaakt met landelijke gemiddelden van alle rechtbanken.
3. De monitoringrapportage zal beperkt zijn in omvang zijn en gebaseerd zijn op de reeds beschikbare informatie.
4. De monitoringrapportage wordt opgesteld door de Rechtspraak en heeft betrekking op de rechtbank Gelderland en de rechtbank Overijssel.

2 De resultaten van de monitoring

De resultaten van de monitoring richten zich op enerzijds bedrijfsvoeringsinformatie en anderzijds kwaliteitsindicatoren. De bedrijfsvoeringsinformatie betreft de omvang van de rechtbanken, de personele samenstelling, het ziekteverzuim, de werkdruk, de productiviteit en het financieel resultaat. Gegevens over de kwaliteit van rechtspraak betreffen de volgende indicatoren: aandeel zaken dat door 3 rechters wordt behandeld (MK-aandeel), gebruik van de Promis-methode in strafzaken, mate van permanente educatie, de duur van rechtszaken, mediationgebruik, klachten en wrakingen en klantwaardering.

[1] Kamerstukken II, 2012-2013, 33 451, nr. 3

2.1 Bedrijfsvoering en efficiency

2.1.1 Gerechtsomvang, personele samenstelling, ziekteverzuim en werkdruk

Instroomvolume en omvang rechtbanken
Tabel 1 laat zien dat de rechtbank Gelderland een gemiddelde grootte heeft. De rechtbank Overijssel is de kleinste rechtbank in Nederland.

Tabel 1: instroomvolume en omvang rechtbanken, 2013 en 2014

Rechtbanken	**Gelderland**		**Overijssel**		**Landelijk gemiddelde**	
	2013	**2014**	**2013**	**2014**	**2013**	**2014**
Instroom zaken 2014	167.000	177.300	106.900	103.600	154.600	154.000
Uitstroom zaken 2014	157.400	176.400	101.900	103.100	149.500	153.400
Personeelsomvang (FTE)	677	667	432	421	645	653
Omzet (opbrengsten + meer-/minderwerk)	56	55	38	39	55	54

Personele samenstelling
Uit tabel 2 valt op te maken dat het aandeel rechters in de rechtbank Gelderland en de rechtbank Overijssel vergelijkbaar is met het landelijk gemiddelde. Het aandeel vrouwelijke rechters in de rechtbank Overijssel is lager dan in de rechtbank Gelderland, waar dit aandeel ongeveer gelijk is aan het gemiddelde bij alle rechtbanken.

Onder gerechtsambtenaren[2] ligt het aandeel vrouwen in beide rechtbanken dichter bij elkaar en niet ver van het landelijk gemiddelde af.

Tabel 2: personele samenstelling, aandeel rechters en aandeel vrouwen, 2013 en 2014

Rechtbanken	**Gelderland**		**Overijssel**		**Landelijk gemiddelde**	
	2013	**2014**	**2013**	**2014**	**2013**	**2014**
Aandeel rechters op totaal aantal medewerkers	22%	23%	21%	22%	22%	22%
Aandeel vrouwen op totaal aantal rechters	57%	56%	42%	41%	59%	59%
Aandeel vrouwen op totaal aantal gerechtsambtenaren	66%	66%	63%	63%	69%	70%

Uit tabel 3 blijkt dat in de rechtbank Overijssel, in vergelijking met het landelijk gemiddelde, veel rechters van 50 jaar en ouder werken. Omdat dit de komende jaren tot een relatief hoge uitstroom wegens pensionering kan leiden, speelt de rechtbank Overijssel met behulp van het instrument strategische personeelsplanning in op het toekomstige personeelsverloop.

In de rechtbank Gelderland is de helft van de rechters jonger dan 50 jaar, niet sterk afwijkend van het landelijk gemiddelde.

---

[2] Dit betreft niet-rechterlijk personeel, zoals: administratief medewerkers, juridisch medewerkers en medewerkers in de bedrijfsvoering.

De leeftijdsopbouw bij gerechtsambtenaren geeft een vergelijkbaar beeld. In de rechtbank Gelderland is het aandeel gerechtsambtenaren van 50 jaar en ouder niet sterk afwijkend van het landelijk gemiddelde. In de rechtbank Overijssel is deze leeftijdsgroep meer vertegenwoordigd dan landelijk gemiddeld.

Tabel 3: personele samenstelling, leeftijdsopbouw, 2013 en 2014

Rechtbanken	**Gelderland**		**Overijssel**		**Landelijk gemiddelde**	
	2013	**2014**	**2013**	**2014**	**2013**	**2014**
Rechters ≥ 50 jaar	44%	50%	61%	64%	49%	53%
Rechters < 50 jaar	56%	50%	39%	36%	51%	47%
Gerechtsambtenaren ≥ 50 jaar	32%	34%	34%	37%	31%	32%
Gerechtsambtenaren < 50 jaar	68%	66%	66%	63%	69%	68%

<u>Ziekteverzuim</u>
Uit tabel 4 blijkt dat het ziekteverzuim onder rechters in 2014 voor de rechtbank Overijssel overeenkomt met het landelijk gemiddelde. In de rechtbank Gelderland was dat hoger dan het landelijke gemiddelde, ondanks de daling in vergelijking met het verzuim in 2013. Het nog steeds relatief hoge ziekteverzuim onder rechters in Gelderland wordt grotendeels verklaard door naar verhouding veel langdurig ernstig zieken (niet werk gerelateerd).

Het ziekteverzuim onder gerechtsambtenaren lag bij de rechtbank Gelderland net onder het landelijk gemiddelde en bij de rechtbank Overijssel ruim onder het landelijk gemiddelde.

Tabel 4: ziekteverzuim, 2013 en 2014

Rechtbanken	**Gelderland**		**Overijssel**		**Landelijk gemiddelde**	
	2013	**2014**	**2013**	**2014**	**2013**	**2014**
Ziekteverzuim rechters	4,5%	4,1%	1,1%	3,3%	2,8%	3,2%
Ziekteverzuim gerechtsambtenaren	4,9%	4,9%	3,2%	4,2%	5,2%	5,1%

<u>Werkdruk</u>
In tabel 5 zijn gegevens verwerkt uit het in 2014 gehouden medewerkerswaarderingsonderzoek en weergegeven met een indexcijfer. Daaruit blijkt dat de werkdruk door rechters en gerechtsambtenaren in de rechtbank Gelderland en rechtbank Overijssel niet of nauwelijks anders wordt gewaardeerd dan landelijk gemiddeld in de rechtbanken. De werkdruk wordt door rechters en gerechtsambtenaren in de rechtbank Overijssel iets positiever gewaardeerd dan de werkdruk in de rechtbank Gelderland.

Tabel 5: werkdruk, 2014 (in 2013 is geen medewerkerswaarderingsonderzoek uitgevoerd)

Rechtbanken	**Gelderland**	**Overijssel**	**Landelijk gemiddelde**
Werkdruk (indexcijfer: 100 = landelijk gemiddelde)	100	102	100

2.1.2 Productie versus instroom: werkvoorraadontwikkeling

In tabel 6 wordt de instroom versus afgedane zaken voor zes rechtsgebieden weergegeven. Een indicator om te kunnen bepalen of een gerecht de instroom van zaken kan bijhouden is de verhouding tussen het aantal afgedane zaken en het aantal ingestroomde zaken.

De productie was over het algemeen in lijn met het zaaksaanbod en soms hoger. Als in tabel 6 het verhoudingsgetal drie procentpunten of meer onder het gemiddelde ligt en tevens onder de 100%, dan wordt het cijfer toegelicht.

In de rechtbank Overijssel is in 2014 5% minder strafzaken afgedaan dan er nieuw instroomden. De voorraadtoename van strafzaken komt door een hoger dan verwachte instroom. Het aantal afgedane strafzaken was wel conform de planning en afspraken met o.a. het Openbaar Ministerie. Bij deze rechtbank nam ook de werkvoorraad bestuursrechtelijke zaken toe. De toegenomen werkvoorraad bestuursrecht betreft bijna volledig een cluster van 150 ambtenarenzaken.

De in 2013 in Gelderland ontstane voorraadtoename civiele zaken is voor het grootste deel weggewerkt. In de rechtbank Gelderland is in 2014, wegens tijdelijk onvoldoende personeelscapaciteit, 4% minder vreemdelingenzaken afgedaan dan er instroomden (79 zaken). Bij het reguliere bestuursrecht was de productie 90 procent van de instroom. Een belangrijke oorzaak was de onverwacht grote instroom van ambtenarenzaken: het duurt even voordat genoemde zaken zijn afgedaan.

Tabel 6: productie versus instroom, 2013 en 2014

Rechtbanken	**Gelderland**		**Overijssel**		**Landelijk gemiddelde**	
	2013	**2014**	**2013**	**2014**	**2013**	**2014**
civiel recht	94%	104%	97%	101%	98%	102%
bestuursrecht	96%	90%	106%	94%	96%	94%
vreemdelingenrecht	122%	96%	104%	132%	108%	101%
belastingrecht	90%	101%	107%	101%	97%	104%
strafrecht	94%	98%	99%	95%	96%	99%
kantonzaken	94%	99%	93%	99%	96%	99%

2.1.3 Productiviteit en financieel resultaat

Uit tabel 7 blijkt dat beide rechtbanken in 2014 een beperkt negatief financieel resultaat hebben behaald, maar dat leidde niet tot een negatief eigen vermogen.

De kostenproductiviteitsindicatie bij de rechtbank Gelderland lag in 2014 op het landelijk gemiddelde en lag bij de rechtbank Overijssel onder dat gemiddelde. De relatief hoge kosten bij rechtbank Overijssel waren het gevolg van aanloopkosten die te maken hadden met de nieuwe huisvesting in Zwolle, maar ook met herinrichting van de facilitaire dienst. De rechtbank kende desondanks slechts een gering negatief financieel resultaat omdat de rechtbank voor deze noodzakelijke kosten extra bijdragen ontvangt van de Raad voor de rechtspraak. De relatief hoge arbeidsproductiviteit weerspiegelt dat de oorzaak van de hogere kosten niet verbonden zijn met de inzet in het primaire proces maar in de eerder genoemde aanloopkosten.

Tabel 7: indicatoren productiviteit en financieel resultaat, 2013 en 2014

Rechtbanken	Gelderland		Overijssel		Landelijk gemiddelde	
	2013	**2014**	**2013**	**2014**	**2013**	**2014**
financieel resultaat als % van omzet	0,8%	-0,7%	0,1%	-0,5%	0,0%	-1,5%
eigen vermogen als % van omzet	3,9%	2,3%	2,1%	1,4%	2,5%	1,9%
kostenproductiviteit indicator	0,96	0,96	0,92	0,88	0,96	0,95
arbeidsproductiviteit t.o.v. gemiddelde	100%	101%	103%	109%	100%	100%

2.2 Kwaliteitsindicatoren

2.2.1 Promis-aandeel en MK-aandeel

Een Promis-uitspraak is een uitspraak van de strafrechter, waarin de beslissing via een bepaalde methodiek op een begrijpelijke manier gemotiveerd wordt. Het MK-aandeel heeft betrekking op het percentage zaken dat door een meervoudige kamer worden afgedaan. In tabel 8 zijn het aandeel MK-strafzaken en het Promis-percentage weergegeven.

Uit tabel 8 blijkt dat de landelijke norm voor het Promis-percentage in 2014 op 50% lag, wat betekent dat ten minste 50 procent van alle MK-zaken via deze werkwijze moet worden behandeld. Voor beide rechtbanken is dit een belangrijk onderwerp en de uitkomsten laten dat ook zien. In 2014 is bij de rechtbank Gelderland 87% van de MK-strafzaken volgens de Promis-methode afgedaan en bij de rechtbank Overijssel was dat 71%. Landelijk gemiddeld is het 73%.

In de rechtbank Gelderland zijn in 2014 in vergelijking met het landelijk gemiddelde relatief weinig handelszaken (5%), familiezaken (0,4%) en strafzaken (12%) door drie rechters behandeld. Dit is niet het gevolg van efficiencyoverwegingen, maar er was voor de rechtbank Gelderland in 2013 en 2014 een laag aanbod aan MK-waardige zaken op deze drie rechtsgebieden.

In de rechtbank Overijssel waren de MK-percentages bij alle rechtsgebieden op of rond het landelijk gemiddelde.

Tabel 8: Promis-percentage en MK-percentage, 2013 en 2014

Rechtbanken	Gelderland		Overijssel		Landelijk gemiddelde		Norm/ streefwaarde
	2013	**2014**	**2013**	**2014**	**2013**	**2014**	
Promis-%	91%	87%	70%	71%	65%	73%	50%
MK-% handelszaken	6%	5%	14%	13%	10%	8%	10%
MK-% familiezaken	1%	0,4%	1%	4%	1%	2%	3%
MK-% Regulier bestuursrecht	10%	15%	13%	12%	9%	11%	10%
MK-% Vreemdelingenzaken	3%	4%	2%	3%	2%	3%	5%
MK-% Strafzaken	13%	12%	15%	17%	14%	15%	15%

2.2.2 Permanente educatie, mediation-gebruik, klachten en wrakingen

In tabel 9 zijn de resultaten op het gebied van permanente educatie, verwijzingen naar mediation, het aantal gehonoreerde klachten en gehonoreerde wrakingsverzoeken vermeld.

De uitkomsten voor permanente educatie liggen voor beide rechtbanken rond het gemiddelde of erboven. Het niet behalen van de norm (90 uur in drie jaar) betekent niet dat medewerkers niet aan permanente educatie doen. Immers: 89 uur in drie jaar wordt gezien als het niet halen van de norm.

In de rechtbank Overijssel wordt vaker gebruik gemaakt van mediation dan in Gelderland. Beide cijfers wijken overigens niet substantieel af van het landelijk gemiddelde. Ook de slagingskansen in Overijssel en Gelderland wijken niet duidelijk af van het landelijk gemiddelde.

Het aantal gegronde klachten ligt in Overijssel relatief laag. In Gelderland wijkt het niet substantieel af van gemiddeld.

Het aantal gehonoreerde wrakingsverzoeken ligt gemiddeld tussen de 1 en 2 per rechtbank.
De aantallen in Gelderland en Overijssel vallen daar tegen afgezet, niet op.

Tabel 9: andere kwaliteitsindicatoren, 2013 en 2014

Rechtbanken	**Gelderland**		**Overijssel**		**Landelijk gemiddelde**		**Norm**
	2013	**2014**	**2013**	**2014**	**2013**	**2014**	
Permanente educatie rechters	76%	71%	83%	74%	71%	73%	100%
Permanente educatie gerechtsambtenaren	56%	65%	71%	65%	57%	61%	100%
Aantal verwijzingen naar mediation per 10.000 afgedane rechtszaken	6	5	10	9	7	7	x
% mediationpogingen afgesloten met (gedeeltelijke) overeenstemming	61%	57%	60%	65%	55%	60%	x
Aantal gegronde klachten per 10.000 rechtszaken	2,4	3,0	0,6	0,9	2,0	2,4	x
Aantal gehonoreerde wrakingsverzoeken	2	1	0	2	1	1,6	x

2.2.3 Doorlooptijden

De periode die ligt tussen de start van een rechtszaak en de uitspraak van de rechter over de betreffende zaak is de doorlooptijd. De doorlooptijden per rechtsgebied staan beschreven in tabel 10, 11, 12 en 13.

<u>Civiel recht: handelszaken en familiezaken</u>
Uit tabel 10 blijkt dat de doorlooptijden van civiele zaken en familierechtelijke zaken bij beide rechtbanken over het algemeen in lijn zijn met het landelijk gemiddelde of beter. In Gelderland duren alleen de scheidingen op gemeenschappelijk verzoek iets langer dan gemiddeld.

Tabel 10: doorlooptijden civiel en familie, 2013 en 2014

Doorlooptijden	**Norm**	**Gelderland**		**Overijssel**		**Landelijk**	
		2013	**2014**	**2013**	**2014**	**2013**	**2014**
Civiel recht: handelszaken							
handelszaken met verweer (norm 1)	70% < 1 jaar	69%	72%	55%	57%	55%	60%
handelszaken met verweer (norm 2)	90% < 2 jaar	88%	91%	84%	85%	81%	86%
handelszaken zonder verweer	90% < 1 maand	83%	88%	74%	82%	77%	79%
handelsrekesten (vnl. Insolventie)	90% < 3 mnd.	92%	89%	90%	90%	81%	83%
beëindigde faillissementen	90% < 3 jaar	85%	83%	86%	83%	82%	79%
kort gedingen	95% < 3 mnd.	92%	91%	91%	93%	93%	92%

Doorlooptijden	Norm	Gelderland		Overijssel		Landelijk	
		2013	2014	2013	2014	2013	2014
Civiel recht: familiezaken							
scheidingszaken totaal	95% < 1 jaar	96%	94%	96%	96%	90%	93%
scheidingen gemeenschappelijk verzoek	90% < 2 mnd.	90%	84%	95%	97%	94%	90%
alimentatie en bijstandsverhaal	90% < 1 jaar	97%	97%	96%	95%	93%	92%
omgang en gezag	85% < 1 jaar	85%	82%	83%	85%	83%	83%
jeugdbeschermingszaken	90% < 3 mnd.	97%	96%	92%	90%	90%	90%
waarvan 1e verzoeken tot OTS	80% < 3 weken	72%	73%	80%	83%	72%	71%

Strafrecht
Uit tabel 11 blijkt dat de doorlooptijden in Gelderland van strafzaken en raadkamerzaken in lijn zijn met het landelijk gemiddelde of beter.

In Overijssel duren de politierechterzaken en strafzaken bij de kinderrechter langer dan gemiddeld. Dit wordt bij beide in hoge mate veroorzaakt door relatief hoge aanhoudingspercentages. De logistieke processen in de strafrechtketen verlopen nog niet optimaal, waardoor vermijdbare aanhoudingen van strafzaken plaatsvinden. Het hoge aanhoudingenpercentage bij kinderrechtzaken heeft ook nog een andere oorzaak. Vanuit een pedagogische invalshoek kiest de Overijsselse kinderrechter er relatief vaak voor om een strafzaak aan te houden. De desbetreffende minderjarige wordt daardoor in de gelegenheid gesteld zelf verantwoordelijkheid te nemen en te bewijzen, dat hij zijn leven betert door de dingen te doen die hij op de zitting heeft beloofd te zullen doen. Daarnaast worden zaken die betrekking hebben op een kind – in het belang van het kind - zoveel als mogelijk bij dezelfde rechter gepland. Het op deze wijze de vinger aan de pols houden blijkt in de rechtspraktijk effectief. Dit kan leiden tot een langere doorlooptijd dan gemiddeld.

Tabel 11: doorlooptijden strafzaken, 2013 en 2014

Doorlooptijden	Norm	Gelderland		Overijssel		Landelijk	
		2013	2014	2013	2014	2013	2014
strafzaken							
meervoudige kamer	90% < 6 mnd.	78%	82%	79%	84%	78%	81%
politierechterzittingen	90% < 5 weken	85%	84%	79%	81%	87%	87%
strafzaken bij de kinderrechter	85% < 5 weken	78%	82%	64%	68%	77%	83%
raadkamerzaken voorlopige hechtenis	100% < 3 weken	99%	100%	100%	100%	99%	99%
raadkamerzaken niet voorlopige hechtenis	85% < 4 mnd.	96%	91%	84%	90%	80%	78%

Kanton
Uit tabel 12 blijkt dat de doorlooptijden van kantonzaken bij beide rechtbanken over het algemeen in lijn zijn met het landelijk gemiddelde of beter.

In Gelderland duurden arbeidsontbindingen met verzet iets langer dan gemiddeld. Het gaat om relatief kleine zaaksaantallen, waardoor de gemiddelde doorlooptijd sterk fluctueert en het moeilijk is hierop te sturen.

In Overijssel duurden handelsrekesten, niet arbeidszaken, langer dan gemiddeld. Een aantal zaken leende zich niet voor afhandelingen binnen 6 maanden. Vooral bij getuigenverhoren was er een grote afhankelijkheid van de beschikbaarheid van meerdere partijen. Het horen van alle partijen was regelmatig niet in één zitting te realiseren.

Tabel 12: doorlooptijden kantonzaken, 2013 en 2014

Doorlooptijden	**Norm**	**Gelderland**		**Overijssel**		**Landelijk**	
kantonzaken		**2013**	**2014**	**2013**	**2014**	**2013**	**2014**
handelszaken met verweer (norm 1)	75% < 6 mnd.	81%	82%	79%	78%	76%	77%
handelszaken met verweer (norm 2)	90% < 1 jaar	95%	96%	95%	95%	94%	95%
geregelde arbeidsontbindingen	90% < 15 dagen	88%	87%	91%	92%	79%	87%
arbeidsontbindingen met verzet	95% < 3 mnd.	95%	88%	98%	97%	96%	95%
handelsrekesten, niet arbeidszaken	95% < 6 mnd.	86%	90%	91%	82%	81%	86%
kort gedingen/voorlopige voorzieningen	95% < 3 mnd.	96%	93%	96%	98%	97%	97%
overtredingen	85%< 1 mnd.	89%	91%	89%	88%	86%	89%
Mulderzaken	80% < 3 mnd.	78%	82%	84%	81%	66%	62%

Bestuursrecht
Uit tabel 13 blijkt dat de duur van vreemdelingenzaken en reguliere bestuurszaken in Gelderland iets langer duurden dan gemiddeld. Er was enerzijds sprake van bezettingsproblematiek (veel vacatures, veel onervaren medewerkers), anderzijds was sprake van het afdoen van oude zaken met langere doorlooptijden als gevolg. De duur van belastingzaken was juist korter dan landelijk gemiddeld.

Ook in Overijssel duurden de vreemdelingenzaken iets langer dan gemiddeld. De overige bestuursrechtelijke zaken (belastingrecht en regulier bestuursrecht) duurden korter dan landelijk gemiddeld.

Tabel 13: doorlooptijden bestuursrechtelijke zaken, 2013 en 2014

Doorlooptijden	**Norm**	**Gelderland**		**Overijssel**		**Landelijk**	
Bestuursrechtelijke zaken		**2013**	**2014**	**2013**	**2014**	**2013**	**2014**
Bodemzaken bestuur (norm 1)	70% < 9 mnd.	68%	65%	79%	83%	68%	70%
Bodemzaken bestuur (norm 2)	90% < 1 jaar	83%	82%	89%	91%	84%	85%
Voorlopige voorzieningen	90% < 3mnd.	89%	90%	97%	98%	95%	95%
Vreemdelingenzaken	90% < 9 mnd.	84%	82%	86%	84%	81%	88%
Belastingzaken (lokaal)	90% < 9 mnd.	73%	81%	70%	76%	63%	62%
Belastingzaken (Rijk) (norm 1)	70% < 1 jaar	59%	65%	x	x	67%	60%
Belastingzaken (Rijk) (norm 2)	90% < 18 mnd.	76%	81%	x	x	63%	76%

2.3 Klantwaardering Rechtspraak 2014

In 2014 is een klantwaarderingsonderzoek Rechtspraak (KWO) uitgevoerd. De tabellen 14 en 15 geven een samenvattend beeld van de waardering door respectievelijk professionals[3] en rechtzoekenden.

Uit tabel 14 (waardering professionals) en 15 (waardering rechtzoekenden) blijkt dat de algemene waardering voor de rechtbank Gelderland zowel onder professionals als rechtzoekenden positief is. De algemene waardering van rechtzoekenden is hoger dan die van professionals. Voor beide groepen geldt dat de algemene waardering voor de rechtbank niet significant afwijkt van het landelijk gemiddelde.

De algemene waardering voor de rechtbank Overijssel onder professionals en rechtzoekenden is positief. De algemene waardering van rechtzoekenden is hoger dan die van de professionals. De waardering van

[3] Bijvoorbeeld: officieren van justitie, advocaten.

professionals is hoger dan die van het landelijk gemiddelde. De algemene waardering van rechtzoekenden wijkt niet af van het landelijke beeld.

Tabel 14: Waardering professionals, 2014

	Gelderland			Overijssel			Landelijk		
	(Zeer) ontevreden	Neutraal	(Zeer) tevreden	(Zeer) ontevreden	Neutraal	(Zeer) tevreden	(Zeer) ontevreden	Neutraal	(Zeer) tevreden
Algemene waardering	10%	18%	73%	10%	13%	78%	10%	20%	70%
Digitale voorzieningen	14%	42%	44%	8%	39%	53%	13%	43%	44%
Administratieve contacten	5%	24%	71%	3%	22%	75%	5%	27%	68%
Ontvangst bij aankomst gerechtsgebouw	0%	16%	84%	0%	11%	89%	1%	18%	82%
Ontvangst voor aanvang zitting	8%	40%	53%	7%	31%	63%	10%	42%	48%
Rechterlijk functioneren	4%	15%	80%	3%	17%	80%	3%	17%	79%
Doorlooptijd	15%	40%	46%	9%	29%	62%	22%	37%	42%
Uitspraak	9%	25%	67%	7%	19%	73%	9%	24%	67%

Tabel 15: Waardering rechtzoekenden, 2014

	Gelderland			Overijssel			Landelijk		
	(Zeer) ontevreden	Neutraal	(Zeer) tevreden	(Zeer) ontevreden	Neutraal	(Zeer) tevreden	(Zeer) ontevreden	Neutraal	(Zeer) tevreden
Algemene waardering	6%	11%	83%	4%	12%	84%	5%	12%	84%
Ontvangst	0%	17%	83%	0%	25%	75%	0%	24%	76%
Rechterlijk functioneren	3%	9%	89%	1%	11%	89%	2%	9%	89%
Uitspraak	6%	16%	78%	5%	15%	80%	4%	19%	77%
Doorlooptijd	23%	15%	62%	23%	14%	63%	26%	19%	54%
Bereikbaarheid / informatieverstrekking	3%	17%	80%	4%	24%	73%	2%	19%	79%

2.4 Koers en prioriteiten rechtbanken Gelderland en Overijssel

De koers en prioriteiten van de rechtbanken Gelderland en Overijssel zijn sinds de HGK-monitor 2014 niet veranderd. Hieronder volgt een korte schets van de ontwikkelingen in het afgelopen jaar in aanvulling op wat is vermeld in de vorige monitor.

2.4.1 Rechtbank Gelderland

In 2014 was er visitatie en er vond een medewerkerswaarderingsonderzoek en klantwaarderingsonderzoek plaats. Uitkomst van die onderzoeken was, dat de rechtbank Gelderland goed presteert: er is veel aandacht voor de kwaliteit van het werk, medewerkers doen dat werk met plezier en rechtzoekenden en professionele partners van de rechtbank waarderen de prestaties van de rechtbank met een hoog cijfer.

De rechtbank Gelderland heeft de koers en prioriteiten uit de Agenda van de Rechtspraak 2015-2018 zoveel mogelijk vertaald naar meetbare doelstellingen op het gebied van vitaliteit en gezondheid, kwaliteit (snel, toegankelijk en deskundig) en financiën. Het bestuur van de rechtbank Gelderland meet periodiek de resultaten en stuurt waar nodig bij.

2.4.2 Rechtbank Overijssel

In het afgelopen jaar zijn veel stappen zijn gezet op het gebied van uniformering van werkprocessen, kwaliteitsbevordering en het professionaliseren van de organisatie in het algemeen en de bedrijfsvoering in het bijzonder. Ook is veel energie gestoken in het op een eenduidige manier inrichten van processen vanuit de verschillende zittingsplaatsen. Dit zowel vanuit kwaliteits- als vanuit een efficiencyoogpunt. De kwaliteit van bedrijfsvoering is bevorderd door herinrichting van de facilitaire dienst en de kosten van de bedrijfsvoering zijn verder teruggebracht onder andere door andere overheidsorganisaties te laten inwonen in de gerechtsgebouwen in Almelo en Zwolle.

De in 2014 gehouden onderzoeken naar klantwaardering en medewerkerswaardering laten, evenals het Rapport visitatie gerechten, zien dat de rechtbank goed op weg is. Er is nog voldoende werk te doen. Met trots kijkt de rechtbank Overijssel terug op haar eerste jaren van bestaan en kijkt zij vol vertrouwen uit naar de komende jaren.

3 Samenwerking met het Openbaar Ministerie

De hier geschetste stand van zaken in de samenwerking tussen de Rechtspraak en het Openbaar Ministerie (OM) betreft een aanvulling op wat is geschetst in de HGK-monitor van 12 november 2014. De rechtbank Gelderland en de rechtbank Overijssel werken samen met het Arrondissementsparket Oost-Nederland aan een effectieve en voortvarende rechtspleging in de arrondissementen Gelderland, Overijssel en overkoepelend in Oost-Nederland.

In de HGK-monitor 2014 werd het op elkaar aansluiten van de (digitale) systemen van de Rechtspraak en het OM als verbeterpunt naar voren gebracht. Dit blijft een terugkerend aandachtspunt in de samenwerking tussen de Rechtspraak en het OM.

Net als in andere arrondissementen is ook in Oost-Nederland een Verkeerstoren ++ ingericht. Deze heeft tot taak om de logistieke processen in de samenwerking op de koppelvlakken tussen de rechtbanken en het Openbaar Ministerie te optimaliseren. Met ingang van 1 mei 2015 is voor de regio Oost-Nederland een kwartiermaker/beoogd hoofd Verkeerstoren ++ benoemd voor een periode van drie jaar die tot taak heeft om in het belang van effectieve en efficiënte rechtshandhaving de doelstellingen van de Verkeerstoren++ te realiseren. De Verkeerstoren++ zetelt in Arnhem met 1 steunlocatie in Overijssel. Belangrijk aandachtspunt is het terugdringen van vermijdbare aanhoudingen en het bevorderen van tijdige en complete aanlevering van dossiers vanuit het Openbaar Ministerie naar de rechtbanken.

4 Conclusie

Zowel de rechtbank Gelderland als de rechtbank Overijssel vertonen geen significant andere karakteristieken dan de algemene karakteristieken van rechtbanken in Nederland.

Bijlage: Verklarende woordenlijst

Arbeidsproductiviteit:
- De gewogen productie gedeeld door het gemiddeld aantal fte in een jaar.

Baten:
- De waarde van de productie – het aantal uitgestroomde zaken – in een bepaalde periode uitgedrukt in miljoenen euro's.

Doorlooptijd:
- De periode die ligt tussen de start van een rechtszaak en de uitspraak van de rechter over de betreffende zaak. Gemeten is de tijd tussen de start van een procedure en het einde bij één gerechtelijke instantie. Niet gemeten wordt de tijd tussen het vonnis in eerste aanleg en de eerste zitting in hoger beroep. Wel wordt afzonderlijk gemeten de tijdsduur vanaf het instellen appel tot het verzenden van een uitgewerkte strafzaak en vonnis naar het gerechtshof. De doorlooptijdnormen zijn zodanig geformuleerd dat een bepaald percentage zaken moet zijn afgehandeld binnen een bepaalde tijdsduur.

Instroom van zaken:
- Het aantal ingestroomde zaken per zaaksgroep in een bepaalde periode.

Klachten:
- Klachten kunnen door rechtzoekenden of burgers worden ingediend over een medewerker van een gerecht of over de bedrijfsvoering. Bij rechters gaat het bijvoorbeeld over de wijze waarop een zaak of een klager op zitting is behandeld. Bij medewerkers zien de klachten bijvoorbeeld op het niet dan wel niet tijdig reageren op verzoeken om informatie.
  Over de inhoud van een uitspraak van een rechter of een beslissing van een rechter tijdens de behandeling van de zaak kan niet worden geklaagd. Daarover kan alleen een hogere rechter oordelen in een hoger beroepsprocedure en in cassatie bij de Hoge Raad.
  Het kengetal geeft aan wat het aantal gehonoreerde klachten is in verhouding tot het aantal rechtszaken.

Kostenproductiviteit:
- De financieringswaarde van de geleverde productie ten opzichte van de werkelijk gemaakte kosten bezien over een bepaalde periode.

Mediation:
- Bij mediation lossen partijen onder begeleiding van een onafhankelijke bemiddelaar samen met de wederpartij het conflict op. Deze mediator helpt partijen de belangen en standpunten helder te krijgen.

Meervoudige Kamer:
- Het behandelen van een zaak door een college bestaande uit drie rechters. De meervoudige kamer beslist over zware of ingewikkelde zaken.

OTS

- Ondertoezichtstelling (ots) is een gezagsbeperkende maatregel. Als er in een gezin zulke ernstige opvoedingsproblemen voorkomen dat de ontwikkeling van een kind belemmerd wordt, kan de rechter een kind onder toezicht stellen. De rechter spreekt dan de maatregel ots uit. Het gezin wordt dan verplicht bijgestaan door een gezinsvoogd. Ouders moeten de belangrijke beslissingen over de opvoeding van hun kind samen met de gezinsvoogd nemen.

Permanente educatie:

- de tijd die door rechters en juridisch medewerkers wordt besteed aan opleidingen met het doel kennis en vaardigheden in de huidige functie op peil te houden en te vergroten. De norm is gesteld op gemiddeld 30 uren per jaar over de afgelopen drie jaar, c.q. een minimum van 90 uur verspreid over de afgelopen drie jaar. De norm is 100%.

Personeelsomvang:

- Het totaal aantal personeelsleden in een gerecht, uitgedrukt in fulltime eenheden (FTE). Één fte komt overeen met een benoeming van een persoon in een functie voor 36 uren per week.

Promis:

- Promis: Project Motiveringsverbetering in Strafvonnissen. Een Promisuitspraak is een uitspraak van de strafrechter, waarin de beslissing in duidelijk Nederlands en op een begrijpelijke manier gemotiveerd wordt. Dit geldt ongeacht de inhoud van de beslissing. Bevat de beslissing een sanctie dan motiveert de rechter deze op dezelfde manier. In de motivering worden beargumenteerde standpunten van OM en verdediging verwoord en beoordeeld. Als de beslissing een bewezenverklaring inhoudt dan geeft de Promisuitspraak helder inzicht in de gebruikte bewijsmiddelen.

Strategische personeelsplanning:

- Een methode tot het vaststellen van de verschillen (voornamelijk in aantal, competenties en kosten) van het huidige personeelsbestand met het personeelsbestand dat in de toekomst nodig zal zijn. Het stelt een organisatie in staat om gericht beleid te voeren op het creëren en in stand houden van een personeelsbestand dat qua aantal, kwaliteit en kosten steeds aansluit op de daadwerkelijke behoefte aan personeel.

Uitstroom van zaken:

- Het aantal uitgestroomde zaken per zaaksgroep in een bepaalde periode (productie).

Verkeerstoren ++

- Een structurele oplossing, die aansluit bij de hedendaagse ontwikkeling van toenemend digitaal werken, alsmede herziening en versnelling van werkprocessen, zoals programma's als Versterking Prestaties Strafrechtketen, Digitaal werken in de strafrechtketen en Kwaliteit en Innovatie tot doel hebben. De Verkeerstoren++ strekt tot plannen, roosteren, voorraadbeheer en monitoren via managementinformatie en gaat uit van een gedeeltelijk gemeenschappelijke administratie van parket en gerecht met behoud van de wettelijke verantwoordelijkheid van beide organisaties.

Werkdruk:

- Een gemiddelde beoordeling door medewerkers, uitgedrukt in een cijfer, van de mate waarin men opdrachten die men ontvangt met elkaar kan combineren, de mate waarin men het werk aan kan, het regelmatig werken onder tijdsdruk, het regelmatig moeten overwerken om het werk af te krijgen, de mate waarin men toekomt aan pauzes en de mate waarin men behoefte heeft aan herstel. Hoe hoger het cijfer, hoe minder de werkdruk als probleem wordt ervaren.

Werkvoorraadontwikkeling:
- Kengetal dat ontstaat door het aantal afgedane zaken in een bepaalde periode te delen door het aantal ingestroomde zaken in diezelfde periode. Wanneer deze verhouding (uitgedrukt in procenten) boven de 100 procent is, dan betekent dit dat bij een gerecht de werkvoorraad aan het dalen is. Indien dit lager dan 100 procent is, dan zijn de werkvoorraden aan het toenemen.

Ziekteverzuim:
- Het niet of niet geheel uitvoeren van de functie wegens ziekte of ongeval voor een duur van maximaal 2 jaar na de betreffende ziekmelding, exclusief zwangerschaps- en bevallingsverlof.